

DE GEESTEN ZIJN VERJAAGD

SPEECH VOOR HZT / FRISSE OREN – DOOR JIBBE WILLEMS, JANUARI 2014

Voor drie stemmen: Justus, Leen, Marcel.

J Vrienden.

M Burgers

L Landgenoten.

M Leen ons uw oor.

J Wij staan hier in het nieuwe jaar, pril nog, versgebaard,
de navelstreng nog nauwelijks doorsneden,
nog nauwelijks bedaard van het krijsen naar de hemel
waarmee dit jaar ter wereld kwam.

M Het krijsen en het knallen waarmee wij hier beneden
ons bestaan bewezen aan de lang verdwenen goden.

J Waarmee wij schreeuwden dat wij leven
en de geesten tot de laatste toe verdreven.

L Ja, de geesten zijn verjaagd! En nu,

M Nu de laatste oliebol verteerd is,

L Nu de laatste bel uit de champagne is gebruikt,

J Nu het laatste goede voornemen versjteerd is,
het laatste kruut verschoten, de laatste wang gekust is, nu

L Nu staan wij voor u. En wij moeten woorden maken.
Op de drempel van dit nieuwe jaar.

M Want de geesten zijn verjaagd.

L Woorden om u een hart onder de riem te steken,
een gedachte in het hoofd te geven, een balsem
op de ziel te smeren. Woorden die u moed inspreken.

J Woorden om u met het hoofd fier overeind,
de frisse blik vooruit gericht, met visie en met vergezicht,
de nieuwe dagen van het nieuwe jaar in te laten stappen.

- L Een gedachte die het dagelijkse overstijgt.
- J Want de geesten zijn verjaagd!
- M En op hun plek moet geestdrift komen,
dus aan ons de schone taak u óp te zweepen!
- L Wij staan hier voor u.
- J Wij kunnen niet anders.
- L Wij staan hier voor u.
- J Naakt.
- L Retorisch dan hè.
- J Naakt.
- M Met lege handen.
- L Wij dragen geen geschenken en geen wapens.
- J Naakt.
- M Met lege borstkas.
- L Wij brengen u geen liefde en geen moed.
- J Naakt.
- M Met lege keel.
- L Want al moeten wij woorden maken die doel treffen als kogels:
Onze flodders zijn los, onze klanken dof,
onze tongen liggen lam in onze tandeloze bek.
- J Ja. De geesten zijn verjaagd.
Maar in de leegte die de geesten achterlieten,
bleven wij stom geslagen staan.
- M Wij weten het ook niet.
- J Wij moeten woorden maken, maar waarover?
- M Wij weten het ook niet.
- L De wereld werd te klein voor onze grote woorden:

Moeten wij spreken over bloed, zweet en tranen?

J Ons bloed, dat bij het minste of geringste al gaat koken?

M Ons zweet, dat wij niet met arbeid, maar met zon willen verdienen?

J Onze tranen, die wij enkel janken kunnen om ons eigen kleine zelf.

L Wij leven in een kleine tijd.
Alles is bereikbaar binnen één seconde.

J Eén millimeter.

M Eén bit.

J Eén byte.

L Hier staan wij, ja, wij kunnen niets anders.

J Maar wat zijn woorden waard,
wanneer elk woord bereikbaar is binnen één vuistslag?

M Wanneer elke gefluisterde gedachte wordt verdronken
door een schreeuwende, schreeuwende massa?

L Wanneer wij meer te vrezen hebben
dan enkel de vrees zelf?

J Want wij vrezen.

L Wij vrezen.

M Wij vrezen de massa.

L De massa die ons de woorden uit de keel heeft gerukt.

J De massa die ons de woorden heeft verdraaid.

L De massa, die ons de woorden om de oren slaat.

M Deze tijd gelooft niet meer in woorden.

L Zegt iemand: Ik heb een droom

J Dan roept de massa: Wordt eens wakker!

L Zegt iemand: I want *you*.

- J Dan roept de massa: Zoek een ander!
- L Zegt iemand: Keer de andere wang toe.
- J Dan roept de massa: Oog om oog, tand om tand!
Zo gaat dan in ons Nederland!
- M Zeg dat de armen van geest zalig zijn
en de armen van geest timmeren u op uw bakkes,
zeg *yes we can* en de massa zegt: Doe het zelf!
Zeg dat er *change is, we can believe in!*
En u zult gestenigd worden, wegens de euvele moed
te tornen aan eeuwenoude tradities.
- J Wij leven in een kleine tijd van grote bekken en lange tenen.
- L Welk schijn van kans heeft het gesproken woord,
tegenover het geschreeuw dat elke stilte vult?
- M De geesten zijn verjaagd.
- J De mythen zijn vergeten.
- M De boeken zijn verbrand.
- L Wat kunnen wij nog zeggen?
- M Wat kunnen wij u bieden, als het geen visie mag zijn,
omdat een visie als een olifant het uitzicht beneemt?
- J Wat kunnen wij u bieden, als het geen vergezicht mag zijn
en de horizon verborgen ligt omdat er alleen op korte
termijn mag gedacht?
- L Wat kunnen wij u bieden, als het geen ideaal mag zijn,
omdat je idealen niet kan vreten? Wat kunnen wij u bieden?
- J Wij staan machteloos tegen de redeloze rede, die alles kapot
maakt wat kwetsbaar is, die alles verwerpt wat niet te bewijzen is
met feiten en cijfers, die alles veracht waaruit geen economisch
rendement te halen valt, geen direct nut of munt uit valt te slaan,
dat niet met beleid te beteugelen is, dat niet te controleren,
verifiëren of belasten is – wij staan machteloos tegen de wereld
en onze woorden zijn weerloos.
- L Ja. De geesten zijn verjaagd.
- M Maar wat moeten wij zonder onze geesten?

J Wat moeten wij, wanneer de verbeelding wordt gewantrouwd?

M Wat moeten wij zonder het ontastbare en onzichtbare?

J Wat kunnen wij u bieden? Wij, die niets meer zijn dan vogels die hun V kwijt zijn, die zich door de wind voort laten voeren tot wij geen vleugelslag meer hebben.

M Wat moeten wij u bieden?

L Ik weet het niet.
Ik denk dat ik dit jaar maar over sla.

J Ik stel me voor dat ik mijn huid afstroop en aan een knaapje in de kast hang.

L Ik denk dat ik dit jaar maar over sla.

M Dat ik mijn ziel opvouw en met wat mottenballen in de linnenlade stop.

L Ik denk dat ik dit jaar maar over sla.

J Dat ik al mijn onderdelen tussen krantenproppen prop kootjes, teentjes, middenrif, mijn lever op sterk water zet, mijn botten in het zaagsel leg.

M En zo wacht het kostuum dat wij zijn, netjes opgeborgen

J Op een tijd die minder klein is.

M Op een wereld die weer verlangt naar grote woorden.

J Op een wereld die zijn geesten niet verjaagt.

M,L,J Proost!

L Op een wereld die zijn geesten niet verjaagt.